

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

76 Se iactantiu[m] (Ruom narren) Nole. Jactare de de ieiunali abstinentia/
de oro[...]nali instan]tia/ de largitatis elemosyna/ de vniuersali iusticia/ de
sci[enti]ali peritia/ de seculari militia/ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Feria. iij. Limerū. xij. Feb. marij. D. cccc. xci.

Stultoz infinitus est numerus. Eccl̄s. j. Euangelium.

Sepuagesima sexta turba stultoz est se iactatū (Ruom nar ren) Hi dinosci possent septē nolis. Prima est iactare se de ieiuniali abstinentia. Secda de orōnali instātia. Tertia de largitatis elemosyna. Quarta de vniuersali iusticia. Quinta de sciali peritia. Sexta de seculari militia. Septima de criminali malicia. Prim̄ i hodie absoluemus/ q̄ euāgelio p̄gruat: scda feria q̄ntas feria sexta quinqz reliquas.

Prima nola p̄ quā dinoscunt iactatores est: iactare se de ieiunio. Sūt ieiunātes in multiplici differētia: q̄dā ieiunāt derisorie/ q̄dā stulte/ q̄dā indiscrete/ q̄dā false. Et q̄dem hi quibz oēs fatui sunt/ nō tñ sub hac nola. Alij at̄ sūt q̄ ieiunāt vane/ r̄ hi sūt sub hac nola: quā r̄ domin⁹ quatit in euāgelio. Primū ieiunāt derisorie fraudulēter/ simulāt se ieiunare. Sūt q̄ faciūt collatōes q̄ eā valēt optimo p̄ad̄io paupis: circueūt in publicis stubis circa mēsas cenantū: r̄ hinc morsellū polis gran/ illinc lactē decerpūt: r̄ sic p̄cedūt de mēsa ad mensam. Quosqz satis hñ fuerit refecti. Ipi sub specie p̄fortatiui stomachi receptū sibi cōfici iubēt/ ridiculose dicētes: Recipe amigdalaz/ decorticataz/ yuaruz/ passaz/ ficuū. an. N. i. diapans albus/ diapiscis assati. r̄. iij. vini albi r̄ rubei q̄ntū sufficit. Ecce h̄ p̄fortatiuo vtunt̄ p̄ stomacho. S; q̄dē deus nō irridet. Ipi sunt dentqz q̄ tñ vna vice comedūt tpe ieiunij/ q̄ntū comederēt in duabz q̄n nō ieiunāt: r̄ nihilomin⁹ nō putāt se nihil fecisse. O fatue talē grām facis deo q̄ duos obulos sibi das p̄ vno denario: qualē grām vtiqz faceres iudeo aut sarraceno. Immo aliq̄ ex eis tribz diebz plus māducāt p̄ vno miserrimo ieiunio q̄d ieiunāt: naz p̄cedēti die dicūt/ cras ieiunabimus: die seq̄nti dicūt/ heri ieiunauim⁹: die ipius ieiunij dicūt/ hodie ieiunam⁹: r̄ ita defraudāt deū: qz p̄ tribz obulis nō solūt sibi nisi vnū denariū. De talibz p̄grit̄ dñs Osce. xj. Circūuenit me Esraim in negotiatōe r̄ dolo. Simulauit se q̄dā in Elitasp. ieiunare/ r̄ tñ occulte manducabat panē furto ablatū: q̄ tñ ab abbate dep̄bensus penituit. Ipi p̄terea q̄ tpe ieiunij delicatissima sibi p̄grunt cibaria: r̄ tra q̄s in c. deniqz. dist. iij. Sunt aliq̄ q̄ ieiunāt stulte: quibz v̄e r̄ nō simulatorie. Ipi sunt q̄ in pctis mortalibz differētes p̄fessionē r̄ p̄niaz vsqz ad mediū q̄dragesime/ nihilomin⁹ q̄tidie ieiunāt. Tales vtiqz stulte faciūt: nō q̄dē qz ieiunāt: q̄a nihilomin⁹ se absoluūt a p̄cepto eccl̄s: quibz nihil mereant vite eterne. Sed iō stulte qz in pctō manēt: r̄ ita mercedē sui ieiunij nō p̄sequunt̄. Plane grandis stulticia labore septē hebdomadaz amittere in magna pte p̄ labore vni⁹ hore: eo f. qz nolūt in p̄ncipio q̄dragesime p̄fessionē pctōz suoz facere q̄ in vna hōra fieret: p̄ em̄ valeret vni⁹ dici p̄ verā p̄niam/ q̄ valeat ieiun

R nium totius quadragesime ei q̄ remanet in pctis suis. Sed ais foris
 tan: sufficit mihi p̄tricio z p̄fiteci p̄positū. Fatcoz sufficit: sed frequēter
 nesciūt q̄dē pctō renūciare/nisi inducti z instructi p̄ p̄fessionē: s; aliq̄
 dolor nō ē sufficiens p̄ p̄tricioē q̄ p̄ grām sacramēti absolutōis fieret suf
 ficiens ex ope opato: q̄ tunissimū ē p̄fiteri. Tertij sūt q̄ ieiunāt, indiscre
 te: ip̄i. s. q̄ tenent nō ieiunare/z nihilomin⁹ ex purgaria q̄dā z p̄ria opis
 mone nolūt cedere sine prudētū suadētū relaxari ieiunia: ip̄i sunt in
 firmi/senes/pueri/laboratores zc. sicut declarāt summiste: q̄s si placet
 vide z applica: Prefertim hi fatui q̄ inde cadūt in graue capitis infir
 mitatē/ v̄tiginē z nociuā exinanitōem: putātes p̄fectōem stare in talib;
 exercitijs/nihil curātes de cordis puritate z charitate: quēadmodū su
 pra de sagittarijs dictū ē: qz illi merito appellādi sunt fatui: vt d̄t Hier
 ro. Rōnalis hō dignitatē amittit q̄ ieiuniū charitati z vigilijs integri
 tati sensuū p̄fert. Quarti sunt q̄ ieiunāt false burse aut vētri. Ip̄i sūt
 auari/q̄ ieiunāt ne cogant pecuniā multā exponere: eo qz sine famili
 am ad ieiuniū instigāt: z qd̄ p̄rio ori subtrahūt/ ori diaboli qd̄ ē bursa
 imponūt: plane multū diligētes diabolu/cū ori p̄rio subtrahūt vnde
 cū pascāt z impinguēt. Infelicissimū vtiqz z nō solū stultū gen⁹ hoim
 testis ē Sap. Eccl̄s. vj. Vir cui de⁹ dedit diuitias z substātiā z bonoz
 rē: z nihil deest aie sue ex oib; q̄ desiderat: nec tribuit ei p̄tātē de⁹ vt co
 medat ex eo/s; hō extrane⁹ vorabit illud: hec vanitas z magna miseria
 ē. Siles nimir; cani tacētū sup fenū: qd̄ nec comedit nec pecora comē
 dere p̄mittit/s; sup oēs latrat. Si qdē z ip̄i oēs appropinquātes dñi il
 loz suspectos hnt/qz comedere cū eis veniāt: iō sup oēs murmurant.
 Porro falsi sunt ieiunātes etiā hi q̄ vētri suo vt deo ieiunāt, vt vicz po
 stea meli⁹ comedāt: nihil vtiqz aliud faciētes q̄ q̄ solēnitatē dei sūt. s.
 vētris pueniūt vigilia ieiunij detestabilis. Sūt etiā q̄ ieiunāt fella iras
 cūdie sue z vindicte: sic Act̄s. xx. iudei q̄ deuouerūt se nō comesturos
 nō bibituros donec occidissent Paulū: Hi oēs fatui: s; nō n̄e p̄ntis cō
 gregatōis z nole. Quinti sunt q̄ mane ieiunāt/ p̄t vicz glām vanā: vt
 rō reputent z laudent tanq̄ sc̄ti: z ibi sistūt. Si em̄ ideo q̄s ostētar ieiu
 niū suū/ vt vicz paterfamilias aut plar⁹ dei exēplū suis s̄lta faciēdi: z
 nō aliud q̄rit: nō malefacit. Sic em̄ z dñs fecit lauādo pedes ap̄loz: z
 d̄t alibi: Sic luceat lux v̄ia zc. Sic finis bon⁹ est z nō van⁹: s; z Paul
 lus sic se iactauit de ieiunio: In ieiunjs multis. S; si in p̄ria glā vel
 laude sistit/ z nō in aliud ordinat/ malū est: sic fatū fuit phariscus: bis
 ieiuno in sabbato. Hi sunt hntes nolā p̄ntem/ vtiqz fatuissimū fatui.
 Audi frat̄ gradē illoz fatuitatē. Ecce q̄ ieiunat p̄t hūanā laudem/
 de h̄ qd̄ subtrahit vni hosti pascit duplicē: qd̄ em̄ vnicō aduersario. s.
 carni subtrahit p̄ ieiuniū/ de h̄ pascit duos alios/ diabolu. s. z mūdū.
 Tale erat ieiuniū phariscoz: de q̄b; in euāg. Cū ieiunatis zc. Extermi
 z nāt etiā facies zc. Et qd̄ crudeli⁹ ē: carne z sanguie suo oculos hoiz

Turba. LXXVI XXV

pascūt/exterminātes ideo facies suas/ vt dictū est. Ipi alijs opant: opa
 em̄ illoꝝ alijs p bonū creplū p̄sunt/ sibi v̄o nocēt: siles cādele q̄ alios il
 lumina/ r se p̄sumit. Pro hac glā eternā pdūt glām. Receptū em̄
 mercedē suā: at dñs: q̄uis etiā glā hec est: solū veniale pctm̄: vt in. ij.
 ij. Immo q̄tidianis cruciatibz nedū pdūt eternā vitā/ s̄ r cruciatum
 mercat̄ eternū/ dū in hac glā finē suū statuūt. Sic gradis q̄stio. An ie
 iunās p̄ glām vanā (q̄ veniale pctm̄ ē) peccet mortāl/ r sic dānatōez
 mercedē eternā. Q̄ p̄uet mercede eterna dubiū nō est: qz accepit merce
 dē suā: r ex charitate opatus nō est. Q̄ aut̄ p̄ h̄ dānet̄ eternāl/ tanq̄
 p pctō mortāl/ nō ita ex euāgelio claz est: q̄uis em̄ dicat dñs/ q̄ rece
 pit mercedē suam. Unde arguit q̄ p hūc actum nō meret̄ glām eter
 nam: nō tñ habet q̄ demereat̄ dānatōem eternā. Distinguit igit̄ Hen
 ri. de Ban. (vt allegat Angelica) de duplicibz opibz. Vide in v̄bo/ va
 na glā: in Ange. Sic q̄ videt̄ q̄ ieiunās p̄ glām veniale non peccet
 mortāl. Q̄ q̄ h̄ d̄/ q̄ cruciatū mercať eternū: intellige de his q̄ glām
 statuūt vltimariū suū finē. Ecce fr̄es. Habes iam nolā illā p̄nā/ illoꝝ
 s. q̄ iactant se de ieiunio r suū ostētant ieiuniū/ vt inde laudent̄: de q̄
 bus in euāg. clarissime dictū est/ vñ r hec nola est p̄lata. Sed ais:
 Et q̄s q̄ d̄ esse finis ieiunij mer: Rūdeo breuiter q̄ septuplex. Prop̄
 vitia p̄menda. Sentis te carnalē r ad carnis vitia p̄nū: vis illa sup̄
 p̄nere vitia/ ideo ieiunas: bona intētio ē r efficac: feruet ignis luxurie/
 r olla vētris gestit in libidinē. Despūmare facis: vt prudēs ancilla/
 subtrahis ligna igni. i. cibz r porus/ vt cesset carnis tentatio. Scis q̄
 dictū est: Lururia r̄o nō bñ pasta caro. r q̄ sine cerere r baccho fris
 get venus. Adde o anima ancilla penitēs r aquā frigidā/ vt cesset ebri
 litio: aquā bibe ad līterā/ aut vinū aqua dilutū. Itē etiā q̄ in olla sunt
 mone vult te occupādo: semp aliqd̄ boni facito/ vt diabolus te occu
 patū inueniat. Nedū p̄mit vitia carnis ieiuniū/ s̄ etiā q̄dā alia: sic ex
 autoritatibz Augu. allegatis a b. Tho. ij. ij. elici p̄t. Ieiuna vt mens r
 tua eleuet̄ in deū. Scis q̄ vna vna descēdētē carnis/ alia. s. mentis ele
 uat̄. Uēter pinguis tenuē mentē nō gignit: r auis macilēta agilis est
 ad fugiēdū accipitrē/ r ad volatū sublimē. Sic mēs ieiunā r abstine
 tis agil ē ad fugiēdū accipitrē. i. host̄/ tēratōez/ r ad sublimē volatū cō
 tēplatois. P̄s. Molauit sup̄ pēnas vētoꝝ. Ieiuna vt r̄tutes alias cō
 scq̄ris. Plane intū r̄tuse r ch̄tiane vite ē ieiuniū: quēadmodū ies
 iuniū sit cā r̄tutū/ vid. ij. ij. q. cxi. vij. autoritatē August. Scio dicit̄: qz
 minimū inter bona opa ē ieiuniū. Esto: ad p̄ns dico (q̄uis maior ege
 at discussione q̄ p̄ns patiat̄ hora) tñ nō min⁹ necaria/ imo marie. Cer
 te nisi ibi incipiat̄/ frustra ab alia nitimur. Quid q̄so est minimū in ar
 te coquēdi: nōne ignis factio: r tñ sine hoc nihil coqui p̄t. Sic ergo q̄
 ignē nō facit/ nihil coque p̄t: sic r q̄ p̄ abstinentiā suā carnē nō castigat̄
 frustra ad alias r̄tutes p̄quirendas assurgit. Inde dicitur in collecta

De iactantium

In matutinis: Presidia christiane militie sacris inchoare ieiunio. Multa preterea in hac sententia inveniunt de laude abstinentie et ieiunij. Ieiunia ut prima tibi a deo largiantur propter regnum celorum. ut in euangelio: Et pater tuus reddet tibi etc. Innuunt huiusmodi amor et cupiditate: quod sicut licet est: quod est actus spei. Hi sunt boni fines propter quod de quibus in prelatore canitur: Qui corporali ieiunio vitia propter misericordiam metem eleuas / virtute largiris et prima. Ieiunia propter satisfactionem pro peccatis tuis. Ieiunia propter obedientiam cucharis. **A**stic: quod sic precepit. Ieiunia propter placere deo: quod putas sic deo placere. Hic vltimatus finis legitur ex amore amicitie procedens: quod et elici potest ex euangelio / ubi dicitur: Sed propter tuum etc. Sic ieiunia: presertim autem in hoc capite ieiunij / fac sint primarie illibate: fac sit prima dies seruitus tui studiosus. Sicut bene noue huiusmodi purgant: noli in initio seruitus ostendere pigritiam et infidelitatem tuam / ut filij huiusmodi seculi facere solent: de quibus predicte dixi. Rogamus.

Feria. v. Valentini post Esto mihi:

Stultorum infinitus est numerus. Eccles. i. Euangelium:

P Secunda nota per quam dinoscunt iactatores est: iactare se de vel in oratione. Et quod est in quibus oratione et quod sunt hac nota insigniti. Rursum dico ad prima questionem: quod oratio nihil aliud est quam sic dicere ex affectu / corde vel ore / vel significatione: Deus propitius esto mihi peccatori: Misere mei deus secundum magnam misericordiam tuam: Pater noster qui es in celis sanctificet nomen tuum: Fiat voluntas tua etc. et similia. Et quanto hec maiori affectu dixeris / tanto verius et perfectius orasti. Est oratio nihil aliud quam petitio decetium a deo. Sed ais: Et ubi sunt magistrales diffinitiones sanctorum doctorum: has debere nobis recitare et declarare: sicut in quibus viribus anime esset oratio: an in intellectu vel voluntate: et cuius virtutis actus: et talia. Descriptio orationis et rationem ad hac primam questionem quam dedisti / etiam clare dare poterit. Sunt alie multe diffinitiones magistrales. Aut Damianus. Oratio est ascensus intellectus in deum. Et Hug. de s. Elicit. Oratio est reuersio ad deum per pius et humile affectum: fide / spe / et charitate subnixum. Et beatus Ambrosius. Oratio est cibi mentis preclarior alimentum suauitatis: quod membra non onerat / sed in ornamenta reuertit. Rursum dico in primis secundum Guilielmum. Par. in de diuina rhetorica circa principium: quod he et similes doctorum descriptioes potius sunt laudes et preconiata orationis quam diffinitiones. Nam oratio in re non est optatiua / sed potius inclinatiua loquutio. Vide eundem. Dico secundo: quod omnes ille descriptioes sanctorum ad unum quod tergitimus centrum et punctum redunt / quibus diuersis vijs: sicut pulchre declarat Alex. de ales: quod et multas diffinitiones sanctorum in unum collegit et notabiliter exposuit. Dico tertio: quod mea prima ratio est magis exactissima et doctrinalissima. Nam sic magis debet tradere doctrinam discipulis / ut clare et cito capere possint: non per longas ambages et diuerticula / sed statim punctum monstrare. Dic mihi. quod hospitium tibi magis placeret: an is qui te famelicum duceret ad venandum / et videres quemadmodum fera caperet / et deinde coqueret: an is qui iam coctus et

Turba. LXXVI. XXV

paratū optime tibi ad manducandū mor exhiberet. Sunt nimirū quādam
venatores in cancellis volētes corā p̄lo famelico p̄mū vitatos venari
p̄ discussionē et inq̄sitiōem/p̄ argumēta p̄ et p̄tra. Procedit plane h̄ vel
ex imperitia vel ostentatiōe sup̄ba. Purgata auena p̄ onenda est eq̄:
nō corā eo diu ventilāda. Itaq̄ et ego tibi p̄posui grana iam purgata
ab oib̄ paleis/dum dicere tibi q̄d esset ōo: imitat̄ magnū illū mḡm/
q̄ h̄ mō discipulos suos docuit dicēs: sic orabit̄: Pater noster q̄ rē.
nō ait: D̄o est in hac vel alia potētia aie rē. Sic docuit ille pater in
Tiraspā. q̄ eleuatis brachijs in celū corā alio fratre. habuit decē digi-
tos in modū flammaz ardētēs/eñdēs orōnis seruoze. Et autor tras-
cratus de regimine rusticorū ait: q̄ post oēm suā lectōem et disputati-
ōem multā de orōne: cū orare debeat/nō aliter q̄ simplicissim⁹ rusticus
oret. Ecce quō h̄ se resoluit ad n̄am simplicitatē. Dico q̄ conclusiue/q̄
orare nihil aliud est q̄ sic a deo petere. Sic p̄ r̄ba vel cogitaciōes/p̄ ver-
ba intellecta vel nō intellecta: immo p̄ sola signa: immo aliquā p̄ verba
nō p̄cariua/sed laudatiua de: aut hostiū suorū vitupariua/aut p̄prie mi-
serie detectiua. Accipe varios mēdicos quō nō equalit̄ mēdicat̄. Pri-
mus r̄bo mēdicat q̄d itelligit: dicēs/panē p̄ f̄ d̄cū: aut silia. Alius mē R
dicat p̄ r̄ba q̄ nō itelligit: sicut cū recitas septē psalmos: sicut facere
solēt mēdici gallici aut mimi q̄ recitat̄ orōnes aut carmina ab alijs fa-
cta/q̄ ipi nō itelligūt. Alij solā miserā et fractū crus detegūt tacentes
Alij recitat̄ laudes regū in p̄spectu eorū/vel magnifica facta/aut vitia
hostiū. Sic in p̄posito. Applica ex Bersonē de mēdicitate: et Hugo. de
orōne. Ecce habes q̄d sit orare: neq̄ op⁹ est tibi/ vt p̄la de h̄ scias. Itaq̄
q̄ si d̄z tibi/ et a te q̄rit/ q̄d est orare: R̄de: h̄ est orare: De p̄p̄t̄ c̄sto mi-
hi p̄ctōri. Item: Miserere mei deus. Nec plane melior est r̄sio/q̄ di-
cere est ascēsus. Si q̄rit a puerulo h̄nc nucē in manu: q̄d ē nux: mor
manū aperies nucē p̄ferēdo ait: h̄ est nux: dū plus p̄ lōgas ambages
describeret. Nūc aut ad sedam q̄stionē p̄ncipalē dū q̄rit: et q̄ sint hac
nola notati. R̄de: septē ḡna hoim. Primi in p̄ publica orōne glām q̄-
rētēs. Appellat̄ hec publica orō q̄ sit a clericis publicis/q̄ sunt ministri
ecclē: et q̄ sit corā p̄lo: q̄ p̄ tota cōitate offert̄/ q̄tenus et plus in h̄ p̄for-
mari se possit/ deū de p̄cādo fm modū p̄gruū et sibi possibilē. Un̄ et cle- S
rici d̄nt ad h̄ h̄ie respectū/ q̄tenus deuote p̄fallat̄/ vt inde p̄ l̄s p̄punga-
tur ad deuotiōem/ et fm h̄ officia sua pagere/ et se a p̄lo quantum fieri
p̄t quadrare: q̄d hoc nō faciūt/ sed q̄runt placere in vocib̄/ et inde glām/
hac nola sunt notati. Secūdi q̄ in loco publico dicūt p̄uatas orōnes
vt inde videant̄. Hi sunt de qb̄ in euāgelio d̄r d̄ns: Amant (stantes in
synagogis) orare vt videant̄ ab hominib̄. Si q̄s stat in p̄lo et orat: nō
tū hoc fine/ vt solū videat̄ ab hoib̄ et laudet̄: sed alio fine bono hoc fac-
cit: non est hac nola notatus. Verbi gratia: Sicut p̄mo si p̄pter p̄ceces
p̄tum. ecclē cui vis obedire vt die d̄nico/oras in templo publice. Secūdo

De iactantium

si ppter locū sacz/sacramētaz corpus Christi speras tuā orōem magis
effici efficacē. Tertio si ppter pcursum alioz speras orōem fieri craudit/
biliorē. Aut q̄rto ppter dādū alijs exēplū bonum. Quinto ne scādalizez
alios si singularitatē q̄reres. Ecce hi fines boni sunt. Ulex his causis
non pcurrētibz melius est orare in occulto z claudere ostiū domus. s.
orando in secreto loco q̄s in publico. Primo ppter vitatōem glie: s̄m
Hiero. Secdo ppter vitatōem aggrauatōis: s̄m Chryl. Tertio ppter si
dem: s̄m Ciprianū. Et nedū ostium materiale/ sed etiā ostiū oris esset
claudendū. Aliq̄n z hoc ppter deū/ ppter te/ primū z diaboli. Ceteruz
etiā h ostium frustra claudit/ nisi z tertū claudat: ipm est carnalis sen
sus. Nec si placet psequere ex glo. p̄tinua. b. Tho. ego nō fuerā psequer
j sufficeret p vno integro sermone. Hoc modo. Qui vult serere z effica
z ceter orare d; post se claudere tria ostia. Materiale: z h ppter tres vit
3 litates. Corpale: z h ppter quattuor. Sensuale: z h zc. Uide Chry
T sost. Tertij q̄ faciūt singulares mores in publica ecclā/ extēdēdo bra
chia/ p̄sternēdo se/ aut alia insolita z incōfucta deuoris z honestis p̄so
nis. Contra q̄s ēt b̄tus Joan. Chryso. vt in p̄tinuo b. Tho. videre lz.
Quarti sunt q̄ v̄bis agris se iactāt de suis orōibz multis z deuotis a
se factis: qd̄ quantū ve quotidie orēt: z h qd̄ recitāt p̄r vanā glām.
Quinti q̄ silēdo se iactāt: cū ab eis q̄rit/ an ne h vel illud orēt: aut qd̄
tacent: aut r̄ndent: Deus scit: ego sibi paup/ inutilis z misella. Et quā
to de se exisse negat glām/ tanto magis ab intra p̄cupiscit. Sexti por
tātes signa orationum: puta oraria ex circulis globulis vel spherulis.
Sicut begutte quedam/ z quas appellamus spūales: multa ḡna orari
orum circūferūt/ vt videant orōni intendere. Sic z viri q̄dam orariū
in manu/ z diaboli in ore habentes: sunt impatientissimi als: non p̄pe
scunt se a v̄bis maledictis zc. Taceo de episcopis z abbatibz: q̄ hac noz
stra tempestate hūt talia laicoz in manibz oraria/ iugiter ea tractātes.
De his inq̄ taceo: qz q̄s s̄ sint fatui/ non tñ hoc monopolio: qz non ideo
portant vt videant orātes/ sed nescio als qua vanitate z fatuitate. De
beret eos saltē cohibere hoc vulgatū puerbū: Laue a sacerdotibz qui
oraria deserūt in manibz. Septimi sunt inter orandū se de meritis suz
is iactātes: q̄lis fuit p̄barise⁹ q̄ inter orādū enumerauit sua bona opa:
Eya inq̄t/ nō sum sicut ceteri hoim/ raptores/ adulteri zc. decimas do
oūm q̄ possidebo: ieiuno bis in sabbato zc. Stulte mēdice plena manu
U petis elemosynā: nō est h mod⁹ mouēdi ad miseratōem. Sed ais: Ta
men Ezechias in bodierna ep̄la inter orādū silr se iactauit/ dicens: Ne
mēto q̄so dñe quō ambulauerim corā te in v̄tate z in corde p̄fecto: et
qd̄ bonū ē in oculis tuis feceris. R̄ndeo qz h nō dicit ad iactātiā/ s; ma
gis ad gr̄arumactōem/ recognoscens qz hoc p̄cessisset ex bonitate diui
na/ vt sic gratus de p̄cedentibz vltiorē grām impetraret. Nō ḡ sine
de hac fatuoz turba. Rogemus.

Turba. LXXVI. XXV.

Feria. vi. post Esto mihi.

Stultorum infinitus est numerus. Eccl. i. Euangelium.

Tertia nola est: iactare se de liberali elemosyna: aut eam facere, ppter
glam in anem. Si ppter bonu exemplū aliorū facis, vt ipi silia faciant: i
bonū est: p̄cipue plaris, q̄ adeo p̄fecti esse dnt q̄ nō p̄moucant ex h̄ ad
uanē glam: nō sic at̄ tutū est vsq̄q̄q̄ imp̄fectis. Sile de lucerna quas
credim⁹ adulto nō aut̄ puero ad stabulū vel horreū deferēdū. Inde tā
q̄ p̄fectis z adultis d̄r dñs: Sic luceat lux zc. Imp̄fectis at̄ z puulis
d̄r: Nesciat sinistra zc. Noli ḡo frater curare glam z fama: immo gauz
de poti⁹ cū infamia z detractio sequuta fuerit. Scis qz semē gelu p̄s
sum in letiore segetē exurgit: sic z elemosyna (q̄ semē est fm b. Paulum
q̄ in agros macros paupes. s. iacit) vberi⁹ alibi exurgit/ si ignominia
inde magis q̄ glam fueris h̄ nact⁹. Contra timēdū tibi erit/ si fuerit h̄
cns putrida/ calida p̄ fauoniū fauoris būani/ q̄ nō exurgat messis fec
cūda. Noli infatuari cū ea semina de q̄ in Githasp. legit: cū nescio quā
summulā pecunie eremite setō donasset: ille aut̄ pleccēs corbē nō asp̄
ceret q̄ntū portaret: seminaqz subiūxisset: Pater tot sunt talēta. Rñs
d̄r: is ppter quē donasti nouit numerz: nō est op⁹ nūerari. Vide bistos
riā integrā. Naves nolā hāc in fine euāgelij.

Quarta nola est: iactare se de vniuersali iustitia. i. de quocūqz opere
de genere bono. Nam iusticia in latina z theutonica lingua dupl̄r acs
cipit. Primo p̄ v̄tute sp̄ali ad alterz ordinante: qua vnicuiqz reddit
q̄ suū est zc. z sic nō capit h̄. Alio modo general̄r p̄ quocunqz bono
actu siue v̄tute: z sic capit h̄. Quā nolā cauere docet dñs in euangelio
cū d̄r: Attēdite ne iusticiā faciatis corā hoibz vt videamini ab eis. Ex
audi (rogo) dñi admonitōem: z fuge in omni actu v̄tutis (necū in iū
nio/ orōne z elemosyna: de q̄bz p̄dictū est) vanā glam: q̄ vtiqz magnuz
oi hoī insert nocumētū: n̄cūm p̄cir: in: mo oi opi se ingerit: ḡ maxime
cauenda. Ip̄a silis est serpeti q̄ p̄pendit brō: Paulo in manu: de quo
legit/ qz post naufragiū venit Melitā: z cū sarmēta colligeret p̄ igne
fouēdo: serpens delitescens inter ea manu eius ac h̄sit: quē excussit i
ignem. Manus bonū opus ē: huic insigit morsum serpes inanis glie
in stando/ cūdo/ loquēdo/ tacēdo/ ieiunādo/ v̄stitū zc. Tu excute cum
cū senseris eius morsum in ignē infernalē vel purgatorū: cogitādo qz
punit̄ altero illoz igne. Nec est ranula illa q̄ in omni poculo trahitur.
Nec est formica q̄ segetes opez deuastat: sicut pulchre deducit Mas
seus Elegius. Hic est ventus trāsserēs montes sp̄iales homines cras
dicando de bona intentōe in malam: dirigenis nauim in litus nō eterz
ne vite/ sed damnatōis perpetue: flatus z ventus suavis/ sed periculo
sissimus. O quot seducunt̄ spirituales hoc vento/ putāntes se p̄sp̄ero
flatu ad litus appellere salutis. Sit eis quo porcello: quem cū lupus
Dd q̄

De iactantium

propter gravitatem ferre non preceum aure accipit lente/ne clamet: caudaque molliter percutit verulam. Idem ad quem verum et percussione suave comitatur lupus usque ad silvam. Sic demum lupus ille infernalis maiores porcellas de uocis spirales/precipue feminas et etiam mares non potest seducere grauius peccatis adulterij aut aliorum filium: quod abhorret. Neque audet eos mordere in aures pro tam graues tetatones: quod clamaret ad dominum pro oratione pro auxilio. Ideo tetat et seducit uetero suauitatis uane glorie: impellit eos ut vadant in uia et regia strata bonorum operum: conuincant/consistent crebro/ieiunant/orant etc. Et quod demum hec omnia in rei ueritate faciunt ad impulsum huiusmodi ueteri uane glorie: quis huiusmodi non aduertat quod usque ad silvam finem uite puenierint/et senserint lant ante et discerpentem lupum pro eterna damnationem. Tunc enim uidebunt quod omnia opera eorum fecerint non ad impulsum glorie aut intentiois diuine glorie/sed uane. Ipsi sunt numquam quod quod diu in prosperitate sunt/et ueteris laudis durat/protin sunt et uoluntarij ad opera bona. At uetero sermo flate et laude cessante/et loco eius propter et detractioe ueniente/animus non habet eis quod boni faceret tunc tepidi efficiunt. Sis ergo cautus o frater ne decipiaris.

Quinta nola est: iactare se de uniuersali scelesti malitia. Nos non solum fatuos/sed et perditores periculosissimos audeo uocare: quod quod non potest opere pro semetipsum proficere/ad id alios ut faciatur uobis inducunt: dum se iactant de perentis malitij: et uellent si possent filios proficere. Ministri diaboli folles sufflatos uenenum diabolo acceptissimi: dum inueniunt corda ad peccata incedunt. Desine o inueterate dierum malorum: desine ab hac stulticia et malitia: cogita dies antiquos/et annos eternos in mente habeto: uide quod in presentia motura sint tibi: mors/horribile et timendum dei iudicium/infernus etc. et precare misericordiam super peccatis tuis. Sufficiat tibi peccata tua: noli aliena super te cumulare. Quid gloriaris in malitia quod potes es iniquitate: Lingua tua sicut nouacula acuta/dum pro uerba talia quod iactas malitiam tuam/scindis corda audientium. Hi sunt de quod iterum Psalms ait: Letantur cum male fecerint/et exultant in rebus pessimis.

Sabbato post Esto mihi.

Stultorum infinitus est numerus. Eccl. i. Euangelium.

Sexta nola est: iactare se de seculari vel nobilitati militia. Nobilitas inde mihi uideetur ortum habuisse: dum in aliquo congregatio hominum esset/aliis quod uir singulari excellens in scia et uirtutibus: et imprudenter/et uolenter faceret assistentiam: bonumque reip. quereret: omnibusque esset pius et beneficus. Nunc ergo incipiebant bonum reputare/glorificare/laudare/honorare/diffamare quocumque diuenteret: quod fiebat ut talis efficeretur famatus et notatus. Talis igitur appellabatur nobilis. i. nobiles/gloriosus: quod splendebat propter ceteros. Et recte tales appellabantur nobiles: quod ratione/scia et uirtutibus ceteros precelebant. Quod autem uulgari nomen est (edel) hinc tractum puto: quod tales uiri nobiles ad uaria officia aptabatur: quod unum erat eorum quod de edibus construendis curam gerebant: et inde

appellabant ediles ab edibus. Et a cura dicebantur curules/vel a curibus quibus
 vebabant. Et ab h latino nomine puto apud theutones omnes nobiles
 (edel) appellatos. Pro h videtur facere/quo Eneas Silvius in suis epistolis
 nobiles istos se appellat ediles/nomine theutonico alludere volens. Sunt
 multiplices nobiles. (Recht edel) ex virtutibus propriis et antecessorum suorum.
 (Stamm edel) qui ex nobilitate hereditate. (Nam edel) ciues. (Sich edel) facti
 per litteras: alios appellat (gemacht edel: es ist vrel gemacht ding) (New
 edel) qui ex propriis virtutibus dicitur dicuntur nomine homines: sic Tullius/sic Sa
 lustius. De nobilitate tractat eleganter eleganter Bartholomaeus. in l. j. qui incipit
 Si ut ponit. L. de dignitate. li. xij. iunct. addi. Alexander de Imol. et Angel.
 de vbi de Prus. Ecce hec est vera ratio nobilitatis/virtus. s. o. laude digna
 Sed longe aliter apud nos est hac temperate: non enim nisi nomen mansit nobi
 litatis: nihil de re in talibus qui appellantur nobiles est. Testis est sine nucleo nu
 cis/ sed virtute plena: et ovum sine vitello: non virtus/ non prudentia/ non religio
 non amor reipublice. non mansuetudo/ non liberalitas: sed de solo nomine sine re glori
 antur. Ego natus sum (geborē nāmens vñ stāmēs) sed non (flāmēs noch
 rāmēs) non est tibi flamma virtutis/ neque rāme opationū: rāme acule est tes
 tentium. Pleni sunt luxuria/ supbia/ ira/ et ceteris omnibus fere vitij obno
 xij plusquam alij. Quos optime notat Ps. Prodit quasi ex adipe iniquitas
 eorum etc. Declara et erit aptum proposito. Sed ais: ideo nobilis sum/ quia de antiquo pro
 genere. Et ego de eoque antiquo sum: quia ab Adam descendi. Sed ego inquit de
 bona progenie. Es ne quia tu bonus/ quia de bona progenie natus es? Si bonus es/
 bene quidem: non quidem propter alienam/ sed propter tuam bonitatem bonus es. Sed natus sum
 de nobilibus/ ideo nobilis. Ergo nobilior es illo vñ tu te nobilitate habere
 iactas: qui ille primus sibi ipsi acquirit nobilitatem/ et a nullo potest etc. Quid in
 speculo vite humane/ vbi plura de h. Noli ergo te iactare de illo vano nomine: sed
 ad virtutem nitere: omnino de liberalitate et magnificentia/ modestiam morum: vir
 tatem in vobis/ efficaciam in facis. De militia breuiter: ortum habet bec
 ex recta politica: qui necessarios sibi habet defensores: et sunt quasi manus reipublice.
 sicut dicit Aristoteles in politicis. et habet in speculo vite humane. Nam (ut dicit
 Lira) caput est: oculi/ prelati et doctores qui dirigunt alios: aures
 ebusti/ discipuli eorum: nares/ religiosi qui sapiunt qui sursum sunt: pedes/ vul
 gares artifices rustici qui totum corpus sustentant: manus autem potentes lat
 ci defendentes totum corpus. Itaque officium militum est defendere: et (ut
 ait Iohannes in polycrato suo) officium eorum tueri ecclesiam/ perfidia impugnare/ sa
 cerdotium venerari/ pauperum pulsare iniurias/ pacare provinciam (landesfri
 den) per fratres ut sacramenti docet preceptio funderi sanguinem: et si opus
 est/ aiam ponere. Jurant eadem milites aurati per deum et Christum eius et spi
 ritum sanctum et per maiestatem principis/ qui secundum deum humano generi diligenda est et
 colenda/ se strenue facturos omnia que preceperit princeps: nunquam deserturos
 militiam vel mortem recusaturos pro reipublice. cuius scripti sunt militie.
 Cuius preceperunt iusiurandum/ cingulo militari donantur et privilegij. Hi

De iactantium

- 2 sunt sex radioli rotule quā defers in calcaribz deauratis. Fac quattas
D hec calcaria militaria/vt tinniant z longius exaudiant. Tuere eccam:
4 pfidiam impugna zc. Audi sup his officijs militarijs qd dicat Psal.
Exultatōes dei (nō blasphemie/nō turpia vba/maledictōes/prumelie
zc. qd nō p̄munissimū est eis) in gutture eoz: z gladij ancipites in manibz
eoz. Ad faciēdā vūdictā in natōibz/incepatōes in p̄lis. Ad alli
gandos reges eoz in p̄pedibz: z nobiles eoz in manicijs ferreis. Sz q̄
fine: an vt furorū/vanitati/avaritiē seruāt/aut p̄prie voluntati. Nequa/
q̄: sed vt faciāt in eis iudiciū p̄scriptū: in q̄ q̄sq; non tā suū q̄ dei/ange
loz z hoīm seq̄t ex eq̄tate z publica vtilitate arbitriū. vt faciāt in q̄: q̄
sicut iudiciū dictare iudiciū/ita z istoz faciēdo exercere officii est. Utri
q; glā hec est oibz sanctis eius: nā z hec agētes milites feri sunt: z eo fit
deliozes p̄ncipi/q̄ seruāt studiosius fidē dei: z virtutis sue vtilius glām
p̄mouēt/q̄ fidelius dei sui in oibz glām q̄rūt. Ex ca. ix. Polierati. lib.
5 vj. Q̄ q̄ laudabile z meritorū militū officii: z capu. ch̄: ane necessari
um. Arduū officii/sz magnū h̄ z alibi p̄miū: plane maximis p̄uilegijs
dum fecerint p̄dictū iuramentū donant: z militari cingulo cū gladio
inserto insigniunt. P̄uilegijs in q̄ insigniunt: nam z liberiorēs sunt:
z pluribz immunitatibz gaudent/ab angarijs z pangarijs z sordidīs
muneribz alieni: iura quoq; licēter ignorāt: z h̄ in potestate sunt/in cas
strensi peculio testari p̄nt: z ex publica sollicitudine qd maximū est nō
p̄mittunt egere: z in hūc modū plurima/q̄ longū est enumerare. ex Po
licrato li. vj. ca. x. De cingulo militari z gladio d̄t ca. xij. idem. Cingu
6 lo deorat ad militiā quisquis accedit: quia cum expeditum esse ad mu
nia reip. officij sui necessitas exigit. Accingi nanq; solet cui gerēda im
minent: z cui vacatio dat h̄ esse discinctū. Unde illud in lib. regnorū:
Non eque glouet accinctus z discinctus. Porro p̄uida p̄stitutōe maz
ior est gladius insertus cingulo: vt collato honore cinguli/potestas q̄
q̄ ipius gladij aliquatinus intelligat collata. Sup altare offert glā
dium/quasi celebri p̄fessione facta seipm obsequio altaris deuoueat: et
gladij idest officij sui iugem deo spondeat famulatū zc. ex eodem cap.
7 Cingulū igit iudiciū laboris/labor honoris meriti: vt liqueat oibz
q̄ q̄ laborē indictū militie subire detrectat/honorē gladij in militari
cingulo frustra portat. Ip̄ius quoq; cinguli cassa est significatio/nisi
fidem eius roborēt z solidet labor. Vidēs multos cinguli honore tus
mentes: sed nisi honore impleant laboriosa merita/idem est ac si p̄ soli
da substantia q̄ vendicet spumam. Profecto dignus est p̄uilegium
p̄dere/q̄ p̄cessa sibi abuti potestate. Vidēcamus rogo nostri temporis
8 militū officii. Vidēcamus q̄ digne gloriēt z tacent se de militia in
qua solum nomē (sicut z in nobilitate p̄bdolor) p̄mansit. Audi: in co
nostri milites sue militie p̄stare glām z officium credunt: si p̄emptē
bile sit sacerdotium: si ecclesie vilescat autoritas: si ita dilatauerint

Turba. LXXVI XXVI

regnū hoīs/ vt Chī imperiū ꝑtrabatur: si laudes suas ꝑdicent/ z seip̄s
fos falsis ꝑconijs mulceant z extollant cū irrisione audientiū/ imitan-
tes militē glōsum. Horꝝ vtus in eo maxime elucescit/ si clerū z incrimē
militiā aut telis aut lignis ꝑfodiant. Sūt plane plurimi q̄ maloz clas-
more opez/ qm̄ militie ꝑsecrādi cingulū altari obtulerūt: vident ꝑستا-
ri se eo tūc animo accepisse/ vt altari z ministris eius/ sed z deo q̄ ibi co-
lit bellū denūciarēt. His adhuc audire in q̄bꝫ ꝑtat militiam ꝑstare
suam: In eo nūmꝫ militare ꝑstare glām opinant/ si nitidiori splēdeāt
habitu: vt lineas suas vestesq; sericas sic ꝑstringant z torqant/ vt quasi
cutem cerusata alijs ve succis obnoxia carni faciāt coherere. Si grada-
rijs eqs isidiāt mollibꝫ. Si calamistrati/ curati ve acteo nō cedāt Apol-
lini: z delictis sint magis q̄ virtute ꝑsignes. Eoz si forte ꝑstruxeris acis-
em: castꝫ Chaidis q̄ Nambalis tutius expugnabis. Quisq; eoz in
aula iactator ē. Cū ad plū discrimē accedit: lacones duce Sanga tur-
matim ꝑmittit ad pugna: nouissimos ꝑsidij causa subieqns cū fundis
toribꝫ/ alijsq; q̄ in hoste tela mittere eiminus manū ꝑserere volūt. Luz
ho sine vulnere z cicatrice (quod frequentius euenit) domum redeūt:
tūc exhausta canūt ꝑlia Marte graui. Illic eacides/ illic tēdebat Achil-
les: Et pingūt fluído Pergama toto mero. Et q̄sq; mortes mille cir-
ca tpa sua errasse glā. Et inde gloriā eoz ferre nō poteris. Fabula
hec in annū cētesimū ꝑrelabit: filij q̄q; q̄ nascunt z exurgēt narrabūt fi-
lij suis. Si hastas aliq̄t (quas admodū cauatas z fragiles inertia ꝑ-
curant) q̄s fregerit. Si aux/ miniū/ color ve alius q̄cūq; ictu casu ve a
clipeo excidit. Hoc garrula lingua si licuerit/ memoriale faciet in secu-
lū seculi. Iꝑi ꝑmos recubit hnt in cenis: z q̄cqd̄ Renat n̄ de re militi-
tari tradiderit. Epulant si fortuna ꝑmittit q̄tidie splēdide: oēmꝫ las-
borē z exercitacōem quā nō inuincibilis necitas ingerit cane z angue
deteri fugiūt: z q̄cqd̄ imminet difficultatis reijciūt in subiectos. In-
terum clipeos sic inaurāt: sic exornāt oia instrumēta castroz/ vt quēlis
bet eoz nō tam cultorē q̄ ꝑsidē Martis credas. Cuius istoz aut cli-
peꝫ detrabat aut galee spolia eiꝫ/ ꝑm̄ Martē poterūt honorare. Hec
ille. Ecce in q̄ nostroz gloriosoz militū iactatoꝝ ꝑsistat militia. Ut
qd̄ igit̄ rogo in tali gloriaris militia: ne dicam malitia: q̄ nihil rei vita-
tis militie ꝑtinet/ s; solū nomē. Nūc de nola septima dicam. Hic finis
tus ē sermo ꝑ angustia tꝑis.

Septima nola ꝑ quam dinoscunt iactatores est iactare se de peris-
tia vel nomine doctorali. Reperio ego q̄a doctores sunt in q̄ntupli-
ci differentia. Sunt doctores ꝑmi z infimi artium. Secundi medici-
ne. Tertij legum. Quarti canonum. Quinti sacre theologie. Ordo z
istoz est inter se: q̄ sup̄mi sunt theologi. Secūdi canoniste: z in hoc ne-
mo dubitat. Tertij legisse. Quarti medici. Quinti artiste. Nec vltis-
ma tria genera disceptant/ ꝑcipue legisse z medici inter se: vt dicit

Anthoninus. Sed et artiste possent dicere/qz nō essent mechanic: qd
 vtiqz dicitur de medicis: qz medicina inter mechanicas artes numeratur
 apud oēs. Et Fran. Pe. in sua inuectiua contra medicos eius meminit.
Possent em̄ dicere qz cocis assimularēt: qz hi medicamēta sicut illi p
 corpis reparatōe pstant alimēta et p̄ficiūt. Porro dimittamus hec: effice
 em̄ grata disputatio vñ sciaz et artū singularū honorabilitas et porri-
Htas sumi deberet: sicut Aristo. tangit p̄mo de anima: et Panoz. Et qdē
 nō ex necessitate: als et sordide artes pcellerēt nobilissimas scias: vt des-
 clarat (si nō erro) autor speculi vite humane. Respicit hec nola doctor
 res illos qz se iactāt de noīe/dignitate et p̄uilegijs doctoratus: cū tñ ear
 reant scia et v̄tutibz alijsqz ad doctorē requisitis. Sed qz inq̄s requirunt:
Dico qz septem. Primo peritia docendi. Secdo faciētia dicēdi. Terc-
 tio subtilitas interpretandi. Quarto copia dicendi. Et hec habent in. l.
 vnica. c. de p̄fe. qz in. vi. pstant. li. xij. Quinto mox excellētia. d. l. mḡos
Sexto motus fortitudinis: vt sciat resistere aduersus vni fortunę vt
 l. reddat. l. de p̄fe. et me. li. x. Et ideo pauci attingūt dignitatem do-
 ctoratus: vt dicitur Bar. post. l. i. in. l. oēs p̄li. ff. de in. iur. Septio qd ego
 addo/requir̄ intentio bona/ vt v̄tē sit ei meritorū: necesse est vt habeat
 rectā intentōem. s. vt q̄rat dignitatē hanc et nomen/ q̄tenus sua sit do-
 ctrina efficacior: vt dicitur L. ysa. Matth. xxiij. sup illud: Nolite vocari rabi-
 zē. Secus si solū nomē q̄rit: h̄ em̄ est supbie. Sunt alijs multi fines p̄-
Vti: puta libertas in monasterijs: qz h̄nt multa p̄uilegia/ et facultatē exes-
 undi et clauem porte. Item qdam p̄p̄taturas/ diuitias et alia adipis-
 scenda. Sunt p̄terea multi qz h̄nt vanū nome et vacuū/ sine scia/ p̄bi-
 tate/ sine moribz bonis/ discolori/ ignari/ inciuiles: qz potius sunt ridiculo
 plebi/ qz honori. De quoz numero sunt stolidus ille apud Poggiū: quē
 ad capturā auium auiceps qdam duxit/ qz videre cupiebat: eūqz fr̄s
 dibo p̄tectum ad noctuā statuit/ monens ne v̄bum p̄ferret. Qui vidēs
 auiculas multas p̄uenisse/ clamat auiculas adesse vt p̄traheret aucep
 rete: ille audita voce effugit. Inrepatu acriter ab aucupe/ silētiū
 est pollicitus. Aues cū itez p̄uenissent/ stultus mox v̄bis latinis/ auces
 p̄multe sunt in q̄r: existimās si latine loq̄ret/ auces minime itellecturas.
 Rursus igit̄ auiceps captura frustratus boīem corripit. Is autē: Nūqz
 qd latinū sciunt inq̄t aues: Existimauit doctor ille stolidus non ad so-
 num/ sed ad sensum v̄boz tanqz a se intellectam vocem auces disugis-
 se. Habes ecce qz requirunt ad doctorē. Quā necessarij sunt hi doctores
 reip. certissimū est: vñ et alte sup̄ alias p̄sonas p̄uilegiam legunt. Et qz
 eoz p̄uilegia: Septem sunt. Primo dñt appellari nobiles dñi et amici
 p̄ncipis. Secdo sunt in dignitate p̄stituti: vt Panoz. in. c. quāto. de ma-
 gistris. Tertio comites fiūt/ si. xx. annis legerint. Quarto milites p̄ce-
 dunt: p̄sertim nostri t̄pis milites/ qz nō sunt veri milites: vt in Rosella
 v̄bo/ doctor. Quinto vt p̄ncipes in vehiculo vehi p̄nt/ et eo vti sicut

principes: et principum tantum eis debent esse apte: debentque eos appellare
 p̄ces in lris. Serto q̄ nō tenēt ad collectas/ad onera/nec p̄statis aut
 gabellā: nec eūtes ad ip̄os visitādū. Ecce p̄uilegia: ecce requisita. Sed
 pauci sunt q̄ h̄nt tales p̄ditōes: sed ignari/inciules: et in ceteris vitijs
 onerati/de solo noie gaudētes. Ip̄i sūt de q̄b̄ dñs in euāgelio: Amat
 p̄mos accubitus etc. Ponit nola octaua in speculo fatuoz: Iactare
 se fuisse in multis puicjs et aliens terris. S; de his sat̄ s̄. turma sexa-
 gesimaq̄nta de vagatib; dictū est. Possent p̄terea poni sub hac turba
 fatuoz tot nola q̄t sunt de q̄b; se solēt hoies vane iactare: et sic erūt absq̄
 q̄ numero. Sed sufficiat be ad p̄ns. Rogemus dñm.

Unica Inuocavit.

Stultoz infinitus est numerus. Ec̄s. j. Euāgelium.

Sextuagesima septima turba stultoz est ludoz (Spiel narz
 ren) eoz q̄ ludo indulgēt alee/puro vel mixto. De ludis inge-
 nijs aut viriū nihil ad p̄positū: q̄ de his antea dictū est: s; de
 ludo alee. i. de eo qd̄ imitit fortune pure vel mixtum. Sunt
 em̄ qd̄a ludi alee q̄ sunt pure fortuiti: sicut lud⁹ taxilloz: et qd̄a charta-
 rū/sicut ille q̄ appellat̄ (der offen rusch et schantzen) Alij s̄t mixti sunt:
 q̄ p̄tm fortune et p̄tm arti innitunt: sicut lud⁹ tabulaz (spilbret) et lud⁹
 dus chartaz q̄ appellat̄ (des karnefflins) et similiū. De his oib; ad p̄po-
 sitū. Dñs scunt aut̄ hi fatui septem nolis.

Prima nola est: ludere alea p̄pter recreatōem. Dicit qd̄a glo. q̄ talis
 lud⁹ siue fiat p̄ pecunia siue gratis/mortale p̄ctm̄ est clericis. Immo
 Hostien. d̄t q̄ neq; laicis neq; clericis licitū. ē causa recreatōis ludere
 p̄ pecunia. Voz Angel⁹ d̄t q̄ p̄pter recreatōem gratis et p̄ modico nō
 notabili in alea ludere liceat clericis et laicis. Ecce igit̄ p̄pter hāc diuer-
 sitatē et piculū posui nola hāc. Sed neq; scacoꝝ ludo clericis ludere
 k̄fm̄ Gabrie. in. iij. p̄tra Richar. Clerici em̄ in dñi sortē assumpti/ec-
 clesiasticis officijs et alijs studijs bonis exercere se dñt diligēter: vt in
 c. clericis officiū. de vi. et ho. cle. Et qm̄ phibet̄ ab Apostolo ne seculari-
 bus se immisceat negocijs: phibet̄ etiā iteresse spectaculis: magis eadez
 rōne ludere phibet̄: p̄sertim cū lud⁹ ille scacoꝝ valde aīm distrahbat et
 r̄ps plurimū p̄sumit. Numis deniq; miser ē q̄ in sortē dñi assumpt⁹ ex-
 tra dñm in h̄mōi exercitijs vanis siue vanitatib; recreatōem q̄rit/q̄st
 in summo ac delectabilissimo bono recreatio haberi nō possit.

Secūda nola est: ludere alea cū dissimilib; Tangit hec nola femi-
 nas nobiles et sacerdotes. Feminas inq; q̄ immiscēt se turbis viroz
 et cū eis ludūt: p̄tra. c. ij. de iudicijs. li. vj. Sacerdotes et p̄latos luden-
 tes cū laicis: laici sunt clericis oppido infesti vñ scandalizant. Nobis
 les q̄ ludūt cū nebulonib; et lenonib; vt in specu. v̄ro vulgari habes. **M**
 Docuit aliter fieri debere Alexā. q̄ ad p̄tis sui hortatōem currere nolu
 Ec